

Moduł e-learningowy

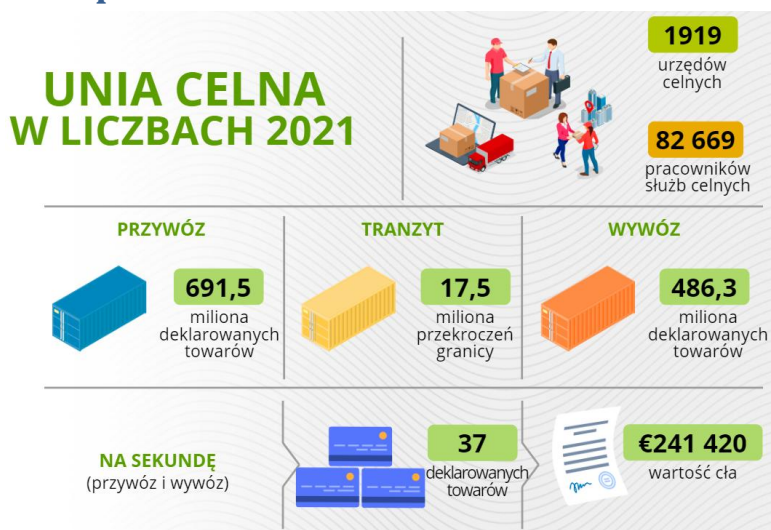
Podstawy unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

Wnioski z kursu

Ten moduł e-learningowy stanowi objaśnienie unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł; ram prawnych usprawniających wymianę informacji i współpracę cyfrową między organami celnymi a innymi organami rządowymi odpowiedzialnymi za formalności regulacyjne pozacelne na granicach UE w obszarach takich jak: zdrowie i bezpieczeństwo, ochrona środowiska, bezpieczeństwo żywności i produktów oraz rolnictwo.

Oto krótkie i praktyczne podsumowanie najważniejszych informacji z kursu:

1 Wprowadzenie

1.1 Czym jest unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł?

Rozporządzenie ustanawiające unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł zaczęło obowiązywać w UE w grudniu 2022 r. To rozporządzenie stanowi **nowe ramy prawne usprawniające wymianę informacji i współpracę cyfrową między administracjami celnymi a innymi organami rządowymi** („właściwe organy partnerskie”) odpowiedzialnymi za formalności pozacelne na granicach UE w obszarach takich jak: zdrowie i bezpieczeństwo, ochrona środowiska, bezpieczeństwo żywności i produktów, rolnictwo itd. To z kolei ułatwi przedsiębiorcom dopełnianie wybranych formalności celnych.

Mówiąc prosto, unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł umożliwia **interoperacyjność pomiędzy domenami celnymi i pozacelnymi w celu usprawnienia elektronicznej wymiany dokumentów i informacji** wymaganych w procesie odprawy towarów. Ramy prawne ustanawiają scentralizowany system opracowany przez Dyрекcję Generalną ds. Podatków i Unii Celnej (DG TAXUD) w celu połączenia systemów przywozu, wywozu i tranzytu państw członkowskich z unijnymi systemami pozacelnymi, które zarządzają formalnościami pozacelnymi.

System ten jest znany jako Unijny system jednego okienka w dziedzinie ceł służącego do wymiany świadectw (CERTEx). System ten został zaprojektowany w celu usprawnienia udostępniania i przetwarzania danych przekazywanych organom celnym i pozacelnym przez przedsiębiorców poprzez zapewnienie, że organy te otrzymują oryginalne dane w czasie rzeczywistym.

2 Zrozumienie unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

2.1 Koncepcja stojąca za unijnym środowiskiem jednego okienka w dziedzinie ceł

Koncepcja jednego okienka jest promowana przez wiele **organów normalizacyjnych i organizacji międzynarodowych**, takich jak Europejska Komisja Gospodarcza ONZ (UNECE), Centrum Narodów Zjednoczonych ds. Ułatwiania Handlu i Elektronicznego Biznesu (UN/CEFACT), Światowa

Organizacja Celna (WCO) czy Światowa Organizacja Handlu (WTO), które dodatkowo wspierają działania na rzecz wdrożenia tej koncepcji poprzez opracowywanie międzynarodowych norm i wytycznych.

Jedno okienko jest zdefiniowane jako (rekomendacja nr 33 UN/CEFACT z lipca 2005 r.):

„system umożliwiający stronom biorącym udział w obrocie handlowym i transporcie zgłaszanie zharmonizowanych informacji i dokumentów do jednego punktu odbioru danych w celu sprostania wszystkim wymogom ustawowym dotyczącym przywozu, wywozu i tranzytu. Jeśli informacje są przekazywane drogą elektroniczną, każdy poszczególny element danych powinien być przekazywany tylko raz”.

Zanim powstało unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł, formalności wymagane na zewnętrznych granicach UE często **były związane z wieloma różnymi organami** odpowiedzialnymi za różne obszary polityki.

W rezultacie firmy musiały **przekazywać informacje do kilku różnych organów**, z których każdy miał własny portal i procedury. Było to **uciążliwe i czasochłonne dla przedsiębiorców** oraz zmniejszało zdolność organów do wspólnego działania w zakresie zwalczania zagrożeń.

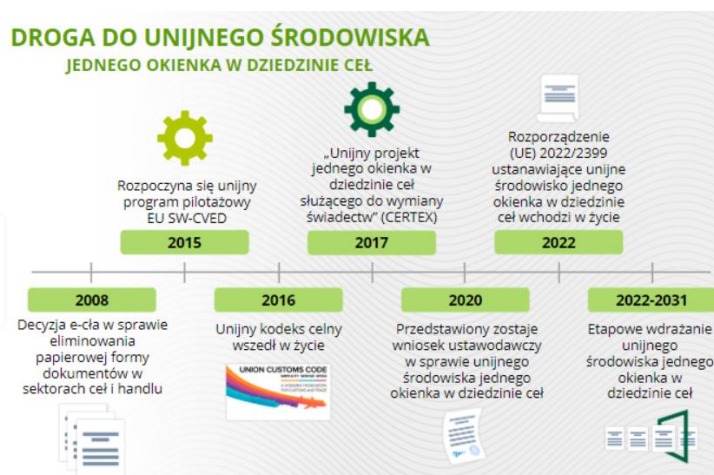
Występujące problemy polegały na tym, że **proces odprawy towarów był skomplikowany, a zasoby ludzkie i finansowe nie były wykorzystywane efektywnie**. Niektóre formalności regulacyjne były powielane, co często prowadziło do **opóźnień dla firm i przedsiębiorców**. Stosowanie przepisów na jednolitym rynku było nieskuteczne ze względu na niejednolite i **niespójne monitorowanie dozwolonych towarów**.

Wdrażanie unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł będzie następowało stopniowo w ciągu nadchodzącej dekady.

Pierwszy etap **wejdzie w życie do 2025 r.** i skupi się na **usprawnieniu wymiany międzyrządowej na granicach UE**. Organy celne będą mogły **automatycznie sprawdzać**, czy formalności pozacelne są zgodne z przepisami egzekwowanymi przez właściwe organy partnerskie.

Drugi etap, **zaplanowany na 2031 r.**, zapewni **mechanizm współpracy między przedsiębiorcami a rządem** w celu uproszczenia procesu odprawy celnej przedsiębiorców przy przemieszczaniu towarów do i z UE. Mechanizm ten umożliwi przedsiębiorcom korzystanie z **jednego portalu w celu przekazywania danych** w poszczególnych państwach członkowskich dla każdej konkretnej domeny polityki wprowadzanej stopniowo w ramach unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł.

2.2 Droga do unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

2.3 Tworzenie nowych ram prawnych dla unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

Sukces systemu CERTEX pociągnął za sobą konieczność stworzenia nowych ram prawnych, które nałożą na **wszystkie państwa członkowskie obowiązek stosowania systemu CERTEX**, ponieważ tylko tak można w pełni rozwinąć jego potencjał na poziomie UE.

Każdego roku organy celne przetwarzają miliony zgłoszeń celnych dotyczących towarów wprowadzanych na obszar celny Unii. Niektóre z tych towarów **podlegają wymogom pozacelnym, w przypadku których tylko określona partia może być przywożona do UE**. Przed wprowadzeniem na jednolity rynek partie te mogą zostać podzielone między różne państwa członkowskie, podczas gdy cała partia jest objęta tym samym pozwoleniem.

System CERTEX zapewnia ogólnounijną funkcję zarządzania ilościami, która umożliwia organom sprawdzenie, czy ilości nie zostały wyczerpane przed zezwoleniem na zwolnienie towarów, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym nastąpiło zwolnienie.

Podobna zasada ma zastosowanie do towarów objętych **kontyngentami**, co oznacza, że przedsiębiorca może przywozić do UE tylko określony kontyngent danych towarów, a dalszy przywóz jest zabroniony po osiągnięciu określonego progu.

Konieczne jest stworzenie ram prawnych w celu **jednolitego zdefiniowania niezbędnej wymiany informacji między organami celnymi a właściwymi organami partnerskimi**, które umożliwią ogólnounijne zarządzanie ilościami.

2.4 Formalności uwzględnione w unijnym środowisku jednego okienka w dziedzinie ceł

Unijne formalności pozacelne obejmują wszystkie operacje, które mają być przeprowadzane przez osobę fizyczną, przedsiębiorcę lub właściwy organ partnerski w celu międzynarodowego przepływu towarów, w tym część **przepływu między państwami członkowskimi**, gdy jest to wymagane.

Formalności te nakładają **różne obowiązki w zakresie przywozu, wywozu lub tranzytu niektórych towarów**, a ich **weryfikacja poprzez kontrole celne** ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego funkcjonowania unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł.

CERTEX obejmuje cyfrowe formalności określone w prawodawstwie Unii i zarządzane przez właściwe organy partnerskie w elektronicznych unijnych systemach pozacelnym, przechowując odpowiednie informacje ze wszystkich państw członkowskich wymagane do odprawy towarów.

Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł umożliwia organom celnym automatyczną weryfikację formalności pozacelnym przesłanych wraz ze zgłoszeniem celnym jako dowody zgodności z wymogami.

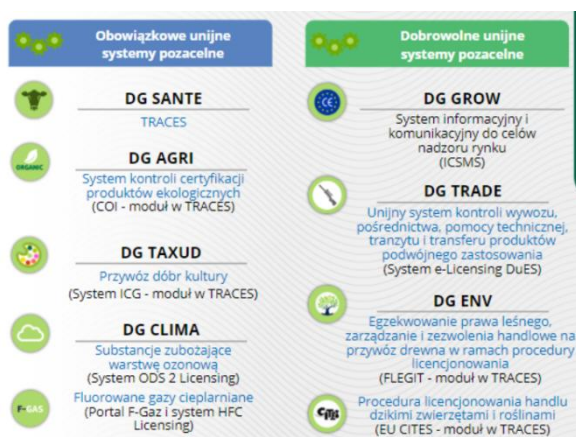
Formalności te są przechowywane w unijnych systemach pozacelnym, które zostały powiązane z CERTEX celem wymiany informacji z krajowymi środowiskami jednego okienka w dziedzinie ceł. Unijne systemy pozacelne to inaczej **systemy IT lub bazy danych opracowane przez różne służby Komisji** z różnych obszarów polityki celem **cyfryzacji wymogów w zakresie dokumentów oraz systemów zezwoleń/licencji** regulowanych na poziomie UE.

3 Elementy unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

3.1 Wprowadzenie

Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł ma na celu zapewnienie ram współpracy, które ułatwiają interoperacyjność między organami celnymi i organami pozacelnymi za pośrednictwem trzech głównych elementów: **unijnych systemów pozacelnych, krajowych środowisk jednego okienka w dziedzinie ceł** oraz **unijnych systemów jednego okienka w dziedzinie ceł służącego do wymiany świadectw, czyli CERTEX**.

Unijne systemy pozacelne

„Unijne systemy pozacelne to systemy elektroniczne, które przechowują informacje o spełnieniu **określonych formalności pozacelnych wymaganych w międzynarodowym handlu towarami**. Systemy te są opracowywane przez różne działy polityki Komisji w celu ułatwienia wymiany między przedsiębiorcami a właściwymi organami partnerskimi. Unijne systemy pozacelne są powiązane z CERTEX celem wymiany informacji z krajowymi środowiskami jednego okienka w dziedzinie ceł. Systemy te są stosowane obowiązkowo lub dobrowolnie, w zależności od wymogów prawodawstwa sektorowego UE dla każdej domeny polityki”.

Unijny system jednego okienka w dziedzinie ceł służącego do wymiany świadectw (CERTEX)

„CERTEX to elektroniczny system opracowany i utrzymywany przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi. Jako **centralny komponent unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł** CERTEX umożliwia **wymianę informacji między krajowymi środowiskami jednego okienka w dziedzinie ceł i unijnymi systemami pozacelnymi**. Obejmuje on wymianę cyfrową wielu formalności pozacelnych cyfryzowanych na poziomie UE i przechowywanych w różnych unijnych systemach pozacelnych”.

Krajowe środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

„to **pakiety usług i systemów należących do państw członkowskich i przez nie zarządzanych i rozwijanych**. Stanowią one **krajowe komponenty unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł**. Środowiska te umożliwiają wymianę informacji za pośrednictwem systemów elektronicznych należących do organów celnych, właściwych organów partnerskich i przedsiębiorców w poszczególnych państwach członkowskich i stanowią łącznik między tymi systemami a unijnymi systemami pozacelnymi.

3.2 Krajowe środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

Krajowe środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł to **pakiety usług i systemów należących do państw członkowskich i przez nie zarządzanych, rozwijanych i obsługiwanych**. Stanowią one krajowe komponenty unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł.

Środowiska te umożliwiają **wymianę informacji za pośrednictwem systemów elektronicznych należących do organów celnych, właściwych organów partnerskich i przedsiębiorców** w poszczególnych państwach członkowskich i stanowią łącznik między tymi systemami a unijnymi systemami pozacelnymi.

Zgodnie z rozporządzeniem UE w sprawie jednego okienka, **każde państwo członkowskie może opracować swoje krajowe środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł według własnego uznania**, pod warunkiem że jego krajowe systemy celne są **połączone z systemem CERTEX**.

3.3 CERTEX

Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł zawiera **centralny moduł o nazwie „Unijny system jednego okienka w dziedzinie ceł służącego do wymiany świadectw” (CERTEX)**. To system elektroniczny opracowany i zarządzany przez Komisję Europejską z myślą o umożliwieniu państwom członkowskim wymiany informacji między krajowymi środowiskami jednego okienka a unijnymi systemami pozacelnymi, tak aby wszystkie właściwe organy miały pełny dostęp do odpowiednich danych i mogły lepiej ze sobą współpracować podczas kontroli granicznych.

CERTEX odpowiada za **cyfrową wymianę wielu dokumentów pozacelnych** (tj. świadectw, licencji, zezwoleń i innych formalności pozacelnych) przechowywanych w różnych unijnych systemach pozacelnych i **regulowanych przepisami sektorowymi, za które odpowiadają różne służby Komisji**. Zapewnia krajowym organom celnym dostęp do formalności pozacelnych za pośrednictwem pojedynczego interfejsu, z poziomu którego można w ciągu kilku sekund wykonać wszystkie niezbędne działania.

Główne funkcje systemu CERTEX umożliwiają automatyczną wymianę niezbędnych informacji:

1. Techniczne przekształcenie danych
2. Biznesowe przekształcenie danych
3. Zarządzanie ilością
4. Sprawdzanie dostępności
5. Wystąpienie o wykaz
6. Mechanizm „push”

3.4 CERTEX – zastosowanie

CERTEX oferuje kilka możliwości technicznych, które można wykorzystać do zaspokojenia szczególnych potrzeb pozacelnych obszarów polityki. Ważne jest, aby zrozumieć, że **wszystkie różne zastosowania mogą być wykorzystywane indywidualnie lub łączone w różne konfiguracje pozwalające spełnić specyficzne potrzeby każdego pozacelnego obszaru polityki.**

4 Warstwy współpracy cyfrowej i administracyjnej wspierające wymianę informacji w ramach unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

4.1 Przegląd

Unijne systemy celne i pozacelne nie „rozmawiają” ze sobą, co oznacza, że nie korzystają z tych samych modeli danych czy tej samej logiki biznesowej. Poniższa historia przypadku pokazuje, w jaki sposób unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł może pomóc przedsiębiorcy spełniającemu wymogi przyspieszyć proces przywozu.

Etap 1 – Wysyłanie zgłoszenia celnego

Przedsiębiorca spełniający wymogi składa zgłoszenie celne w krajowych systemach celnych, wskazując numer referencyjny odpowiedniego dokumentu pozacelnego.

Etap 2 – Wniosek w CERTEX

Krajowe systemy celne przesyłają te informacje do systemu CERTEX, który wykorzystuje numer referencyjny wprowadzony w zgłoszeniu celnym do pobrania odpowiedniego dokumentu z unijnych systemów pozacelnych.

Etap 3 – Odpowiedź w CERTEX

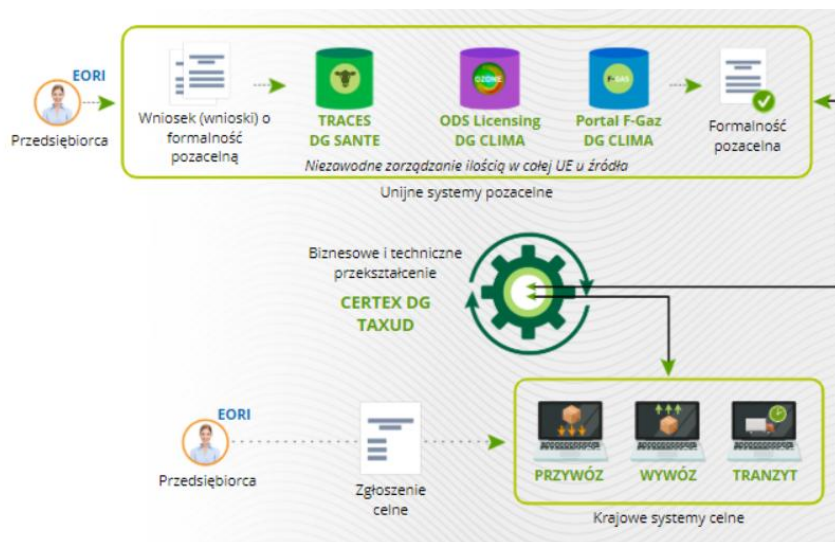
Następnie CERTEX przekształca dane i przesyła je z powrotem do systemów celnych w formacie zgodnym z wymogami celnymi.

Etap 4 – Walidacja zgłoszenia celnego

Przekształcanie danych obejmuje również dostęp do procedur celnych dotyczących konkretnych decyzji podjętych przez inne właściwe organy partnerskie. CERTEX nie przechowuje żadnych informacji poza plikiem dziennika wskazującym, że nastąpiła konwersja dokumentów, do których się odwołuje. Numer EORI umożliwia prawidłową identyfikację przedsiębiorców we wszystkich systemach.

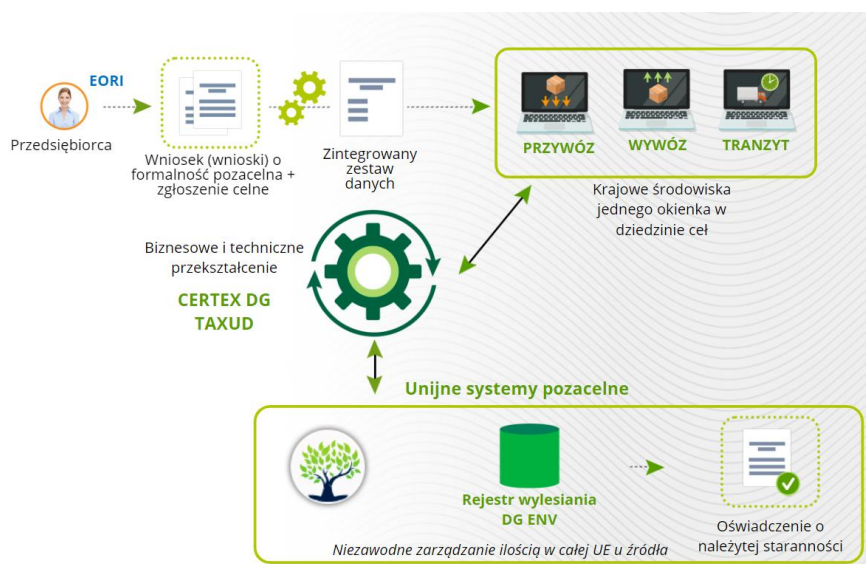
4.2 Współpraca G2G

Interoperacyjność pomiędzy komponentami unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł jest zapewniana przez **dwie warstwy cyfrowej współpracy administracyjnej między organami celnymi, właściwymi organami partnerskimi i przedsiębiorcami**. Pierwsza warstwa – **cyfrowa współpraca na szczeblu administracja publiczna-administracja publiczna, czyli G2G – wzmacnia i usprawnia wymianę informacji między organami celnymi a właściwymi organami partnerskimi**.

4.3 Współpraca B2G

Druga warstwa bazuje na warstwie B2G i wprowadza **mechanizm współpracy między przedsiębiorcami a rządem** w jeszcze większym stopniu usprawniający proces odprawy celnej przedsiębiorców objętych wybranymi unijnymi wymogami pozacelnymi.

Warstwa B2G oferuje **przedsiębiorcom dwie możliwości**:

1. **Przesyłanie danych oddzielnie** do systemów celnych i unijnych systemów pozacelnych lub
2. **Przesyłanie wszystkich danych jednocześnie** do krajowych środowisk jednego okienka w dziedzinie ceł.

Przesyłanie danych będzie odbywać się za pośrednictwem „zintegrowanego zestawu danych”, który zawiera wszystkie dane wymagane przez organy celne i pozacelne dla wszystkich domen polityki mających zastosowanie do danego produktu. Aby uzyskać zintegrowany zestaw danych, Komisja określi wspólne elementy danych zawarte zarówno w zgłoszeniu celnym, jak i we wniosku o wydanie dokumentu pozacelnego oraz zestawu danych wymagane wyłącznie przez właściwe organy celne i partnerskie.

Proces ten będzie realizowany poprzez rozporządzenie delegowane regulowane rozporządzeniem zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ułatwień w handlu promowanymi przez organizacje międzynarodowe, takie jak Europejska Komisja Gospodarcza ONZ (UNECE).

Krajowe środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł będą wykorzystywać zintegrowany zestaw danych do przesyłania wspólnego zestawu danych i zestawu danych właściwego organu partnerskiego do CERTEX oraz wspólnych i szczegółowych danych wymaganych przez organy celne do organów celnych. Zanim ten proces nastąpi, wdrożenie mechanizmu B2G wymaga sprzyjających ram G2G i spełnienia pewnych kryteriów kwalifikowalności istotnych dla ułatwienia handlu. Kryteria te obejmują modyfikację przepisów sektorowych UE, aby umożliwić zmiany w sposobie interakcji przedsiębiorców z odpowiednimi właściwymi organami partnerskimi.

4.4 Kluczowe narzędzie ułatwiające wdrażanie warstw współpracy G2G i B2G

Numer rejestracji i identyfikacji przedsiębiorców (EORI) będzie głównym identyfikatorem zapewniającym spójną i konsekwentną identyfikację przedsiębiorców na potrzeby informacji wymienianych za pośrednictwem kanałów G2G i B2G, w tym na potrzeby kontroli przeprowadzanych przez właściwe organy partnerskie.

Komisja utrzymuje centralny system EORI do przechowywania i obsługi danych związanych z EORI. Podczas gdy systemy celne wykorzystywały numer EORI jako identyfikator każdego przedsiębiorcy zaangażowanego w operacje celne zgodnie z unijnym prawem celnym, **unijne systemy pozacelne wykorzystywały własne środki do identyfikacji przedsiębiorców**. Niniejsze rozporządzenie rozszerza korzystanie z systemu EORI na właściwe organy partnerskie w celu sprawdzania numeru EORI w kontekście ich formalności.

5 Korzyści wynikające z unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

5.1 Ogólne korzyści wynikające z unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł

W założeniu uproszczenie wymiany informacji między organami celnymi a właściwymi organami partnerskimi zapewniane przez unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł znacząco zwiększy efektywność i skróci czas odprawy celnej towarów.

1. Tworzy ramy dla interoperacyjności
2. Zapewnia spójne korzystanie z danych
3. Zapewnia zgodność z prawem UE
4. Zmniejsza koszty i obciążenie administracyjne
5. Ogranicza możliwość oszustwa i popełnienia błędów
6. Usprawnia procesy dla przedsiębiorców

5.2 Korzyści wynikające z unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł dla przedsiębiorców

Unijne środowisko jednego okienka przyniesie korzyści również przedsiębiorcom importującym i eksportującym towary.

1. Oszczędność czasu
2. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych
3. Lepsze interakcje z organami celnymi i właściwymi organami
4. Większa efektywność
5. Spójne wykorzystanie danych do formalności granicznych
6. Lepsze monitorowanie korzystania z formalności pozacelnych
7. Uprozczone procesy biznesowe dotyczące składania danych celnych i pozacelnych

5.3 Korzyści wynikające z unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł dla organów celnych

Unijne środowisko jednego okienka przyniesie znaczące korzyści organom celnym:

1. Oszczędność czasu i zasobów kadrowych
2. Uprozczone interakcje z przedsiębiorcami
3. Zintegrowane zestawy danych zawierające wszystkie informacje związane z odprawą celną
4. Poprawa współpracy cyfrowej z właściwymi organami partnerskimi
5. Zmniejszony zakres oszustw i błędów dzięki zautomatyzowanemu zarządzaniu ilością w całej UE
6. W pełni automatyczne kontrole dokumentów
7. Skuteczniejsze egzekwowanie i przestrzeganie przepisów UE

5.4 Korzyści wynikające z unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł dla właściwych organów partnerskich

Korzyści, jakie unijne środowisko jednego okienka przyniesie właściwym organom partnerskim, są podobne do korzyści, jakie odniosą organy celne.

1. Czas i niższe koszty administracyjne
2. Uprozczone interakcje z przedsiębiorcami
3. Zintegrowane zestawy danych zawierające wszystkie informacje związane z odprawą celną
4. Poprawa współpracy cyfrowej z organami celnymi
5. Zmniejszony zakres oszustw i błędów dzięki zautomatyzowanemu zarządzaniu ilością w całej UE.
6. Większa efektywność dzięki automatycznemu udostępnianiu informacji
7. Skuteczniejsze przestrzeganie przepisów UE

*Pamiętaj, jest to krótkie i praktyczne podsumowanie najważniejszych informacji z kursu.
Jedynie akty prawne Unii Europejskiej publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej są uważane za autentyczne. Komisja w żaden sposób nie ponosi odpowiedzialności w związku z tym szkoleniem.*

Publications Office
of the European Union

ISBN
DOI:
KI

© European Union, 2023

Reuse of this document is allowed, provided appropriate credit is given and any changes are indicated (Creative Commons Attribution 4.0 International license). For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.
All images © European Union, unless otherwise stated – all rights reserved.